

38 Från primärvård till invasiv intervention. Den kärlsjuka patientens väg genom svensk sjukvård *David Bergqvist, Martin Delle, Ingemar Eckerlund, Lars-Åke Marké, Juliette Säwe, Jan Holst, et al*

42 Hjärtat minns – och minns man det kan man undvika onödiga undersökningar *Liliane Wecke, Lennart Bergfeldt*

48 Anestesi avslöjade internmedicinsk sjukdom. Fallbeskrivning visar narkosens demaskerande effekt *Tage Ericsson*

49 Webbinlämning av manus – en säkra-re väg till snabb publicering *Josef Milerad*

50 Lex Maria-dödsfall ska polisanmälas! *Henrik Druid, Anders Eriksson, Anna Sundberg*
Kommentar: Felaktig koppling till Lex Maria *Torsten Mossberg, Lars Grönvall, Johan Carlsson*

PATIENTSÄKERHET

52 Ansvar för vården åvilar i första hand inte patienten utan läkaren

Opererade svår knäskadade utan röntgenundersökning – missade fraktur

53 »Borde uteslutit andra orsaker till besvären innan han bedömde dem som psykiska«

DEBATT OCH BREV

54 Palmemordet, Estonias förlisning, mordet på Anna Lindh, tsunamikata-

NYA RÖN Kvinnor som är fysiskt aktiva minskar risken för att få bröstcancer. Sidan 24.

strofen ... Vad gör en händelse till ett nationellt trauma? *Tom Lundin*

56 Sjuk i Sverige – frisk i Europa? *Lars Linnersten*

58 Ogrundad kritik mot Djskyddsmyndigheten *Matz Hammarström*

61 Replik: Etik – inte juridik och byråkrati *Erik Lundgren*

Så minskar riskerna vid påkörning bakifrån *Bror Gårdelöf*

62 Sjukvården en högriskindustri – information nu bättre än nya studier *Karin Pukk*

Bra att vi kan söka vård utomlands *Bo Westman*

Ska vi tillåta att ordet sjukdom mönstras ut? *Tomas Risberg*

63 Vi bör skriva ut de läkemedel vi själva skulle vilja behandlas med *Marie-Louise Ekholm*

Angående SSRI-preparat *NN*

Onödigt skrämna patienterna *Bjarne Hansen, Christina Book*

KULTUR

64 Sagan om barnet i kuvösen *Hugo Lagercrantz*

65 Vad är en människa? Biologins, biokemins och genetikens definition räcker inte *Carl-Magnus Stolt*

67 Ett hem utöver det vanliga *Rolf Byström*

68 En snäll doktor är modig och klok *Nenne Wähländer*

MEDDELANDEN

103-104

Artiklar utmärkta med r-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Stamceller som Ungdomens källa

I maj 2005 publicerade tidskriften Science en artikel av fundamental betydelse för stamcellsforskningen. En forskargrupp, ledd av professor Hwang från Sydkorea, hade överfört DNA från diabetespatienter till mänskliga äggceller, fått dessa att utveckla sig till ett tidigt embryo (blastocyst) och ur denna utvunnit pluripotenta stamceller. Målet för terapeutisk kloning – att få fram genetiskt matchade stamceller som kan ersätta sjuka eller skadade organ – tycktes finnas inom räckhåll.

Men löftet om denna bioingenjörskonstens ungdomens källa visade sig vara falskt. Efter en period av rykten meddelade Hwang själv i december 2005 att bevisen för hans kloningsexperiment var manipulerade. Beskedet skickar chockvågor genom forskningslaboratorier och vetenskapliga tidskriftsredaktioner. I en artikel i Nature den 29 december uttalar flera ledande forskare tvivel om den terapeutiska kloningens möjligheter

och stamcellforskningens framgångar. De är skeptiska även till Hwangs tidigare uppmärksammade rapport om en framgångsrik kloning av hund. För Science och andra vetenskapliga tidskrifter väcker avslöjandena en rad besvärande frågor, som man på allvar behöver ta itu med.

Den vetenskapliga kvalitetskontrollen - referentgranskningen – behöver ses över när det nu är uppenbart att medvetet forskningsfusk förekommer om stora ekonomiska värden står på spel. I det aktuella fallet visade en eftergranskning att referenterna uppmärksammade men inte följde upp flera tvivelaktigheter i entusiasmen över de banbrytande resultaten. Men inte bara redaktioner har fått sig en tankeställare. «Som medförfattare sätter man sin karriär i pant om man inte själv kontrollerar alla data», säger Kevin Eggan, framstående Harvardprofessor i en intervju i Nature.

»För Science och andra vetenskapliga tidskrifter väcker avslöjandena en rad besvärande frågor, som man på allvar behöver ta itu med.«

Josef Milerad
medicinsk
chefredaktör

josef.milerad@lakartidningen.se